

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Sive Commentarius In Regulas Juris Pontificii, Qvæ In Libro Qvinto, Et
Sexto Decretalium Continentvr

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1659

Regvla LVIII. Non est obligatorium contra bonos mores præstitum
iuramentum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61853)

porteat, quamvis expressè non caverit.
l. Cum quid mutuum ff. de reb. creditis.

R. Ambigua vel obscura locutio in mutuo locum non habet, quia natura mutui est, ut in eadem quantitate, & qualitate, quod datum est, reddatur. Consistit enim in iis rebus, quæ pondere, numero, & mensura constant. *l. 2. eod.* Iam si arbitrio mutuatarii relinqueretur solutio, fortè pro auro carbones secundùm vulgi proverbium exhiberet. *V. Par. 2. summa nostra tit. 8. § 4.*

Obj. 3. Oratio, quæ neque conjunctionem, neque disjunctionem habet, ex mente pronunciantis, vel disjuncta, vel conjuncta accipitur. *l. alienationis ff. de verb. signif.*

R. Id verum est, quando ex conjecturis de mente auctoris verosimiliter colligi potest veritas. Neque, ulli per hoc injuriam fieri existimandum est, quia hic verum consequendi modus in jure approbatur. *l. Cum avu. ff. de cond. & demonstr.*

REGULA LVIII.

Non est obligatorium contra bonos mores prestitum iuramentum.

I. **Iuramentum** est invocatio divini nominis in testimonium, vel est actus, quo divinum nomen adhibemus fidei faciendæ causa. *Sylv. 7. 12. n. 1. Ut licitum sit, tria requiruntur. Veritas, Iustitia, & iudicium.* de quo plenius Theologi morales. Quod juri aut legibus repugnat, contra bonos mores esse dicitur. Naturales, si contra jus naturale. Civiles, si contra jus civile. Sic injuria contra bonos mores, conditio contra bonos mores, pacta contra bonos mores, stipulatio contra bonos mores, in jure passim occurrunt. *V. Præteritum in Lex. sensus Regulæ* his duabus propositionibus continetur. *Prima est.* Illud iuramentum obligat, quod non vergit in æternæ salutis dispendium, nec redundat in alterius præjudicium. *c. Cum contingat. de iurjur. c. 2. de pactis in 6. & communiter Theologi, Canonista, & Legista. Secunda.* Iuramentum, quod contra-

rio modo se habet, seu quod in salutis æternæ dispendium vergit, & præjudicat alteri, non est servandum. *c. ult. de pactis. c. Pactum. cum sequentib. eod. in 6. Azor III. l. 6. c. 5. Less. c. 17. D. 7.* Irritum ergo iuramentum est de non alendo parente: vel non redimendo ab hostibus, de adulterio, furto, homicidio, aliove delicto, quamvis esset in speciem exile, & veniale tantùm, committendo. *V. Navarr. c. 12. n. 15.*

II. Illud in dubio manet. An obligatorium sit iuramentum contra bonos mores civiles factum. v. g. de alienanda dote, de non mutando testamentum, de renuntianda hæreditate paterna, & similibus, quæ legibus civilibus vetantur. Inter Theologos & Canonistas sententia una, & constans est, hujusmodi iuramenta, quamvis juri civili repugnent, nihilom. valida esse, & obligationem inducere. *Ratio manifesta est*
ex pro-

ex prepositione prima numeri præcedentis, quia eiusmodi iuramenta non vergunt in æternæ salutis dispendium, nec redundant in alterius præjudicium V. *Leff. c. 17. D. 7. n. 2.* & loco aliorum omnium. *Franc. Suarium To. II. de Religione. l. 2. c. 20.*

At, inquis, in allegatis exemplis boni privati respectus est, quo seipsum quilibet privata potest, modò non præjudicet aliis: quid vero si de bono publico leges mandent aliquid, aut vetent?

R. Quando prohibitio est de re, quæ primariò respicit bonum publicum, v. g. de non minuenda annona, vel ærario publico, iuramentum contrarium non valet, non quia est contra bonos mores civiles, sed quæ simul est contra bonos mores naturales. Nam Iure naturali quilibet subditus ad Reip. conservationem obligatus est. *Mol. Disp. 271.*

Quæ supersunt sive Quæsitæ, sive Responfa, Theologis Moralibus commendamus.

REGVLA LIX:

Dolo facit, qui petit, quod restituere oportet eundem.

I. Sympta est ex *Reg. I. C. 133. In condemnatione. §. Dolo.* & præsumptione nititur. Cùm enim causa petendi, quod retinere non potes, iusta non occurrat, bona fides, & sincera intentio deesse videtur, quasi fallere, & circumvenire mediteris.

Exemplum *Glossa* in Usurario figurat, qui non petendo usuras, prudenter, & callidè agit, cùm sciat ad restitutionem cogi se posse. *c. Nullus 14. q. 4. cum seq. c. Cum tu. c. Tuanos. & seq. de usuris.*

Aliud exemplum habes in *l. Dolo ff. de doli mali, & metus except.* de hærede damnato à testatore, ne exigat debitum. Nam si nihilominus debitorem interpellarit de solvendo, doli mali exceptione removebitur, cùm restituere oporteat acceptum. Dolo facit, ait *Paulus ibid.* qui petit, quod redditurus est.

II. Ad decernendum hoc, plures causæ impulsisse videntur. Nam I. quia

ab omni circuitu, & ambiguis Iustitia abhorret, ne quod paucioribus expediri potest, per plura trahatur. *l. frustra ff. Ne uxor pro marito.* 2. Quæ paria sunt, non accipere, & retinere non posse. *l. fin. ff. de condit. ob causam.* 3. Malitiis hominum, non indulgendum, sed occurrendum est. *l. in fundo. ff. de rei vindicat.* Mera autem malitia est, petere, quod ipse dare debes.

Hic verò duo observanda, monet *Glossa, & ex Glossa alii.* Primum est, Regulam valere, cum eidem personæ, quæ dedit, reddere oportet. Nam commodatarius rectè à fure ablatam rem alterius exigit, ut ad verum dominum redeat. Similiter, qui à debitore pignus habet. De his, & similibus absurdè dicitur, dolo petere, cùm nõ sibi, sed alii rem restituendâ petant. *l. si socer. §. Luc. Titius ff. solu. matr. Alterũ ff.* non valere regulam, quando causâ diversa est petitionis, & re-